

Wystawa

JEŚLI/TO

03/10/2025—01/02/2026

Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski zaprasza na wystawę *JEŚLI/TO [IF/THEN]*. Ekspozycja poświęcona jest metodologiom i narracjom wykorzystywanym w grach komputerowych oraz ich roli we współczesnej sztuce digitalowej. Tytuł nawiązuje do języka programowania, jak i ludzkiego, codziennego *gdybania*. Czy strategie narracyjne znane z gier mogą być odpowiedzią na fragmentaryczną komunikację naszych czasów?

JEŚLI/TO [IF/THEN] skupia osoby artystyczne rozpoznające moment, w którym jako ludzkość wkroczyliśmy w fazę definiowaną mianem postnarracyjnej kondycji. Nie chodzi o zmierzch czy koniec narracji, ale raczej o ich rozrost i rozprzestrzenianie się. Opowieści migrują poza tradycyjnie rozumiane formy. Przenikają do naszego widzenia peryferyjnego i rezonują tuż pod progiem świadomości, samoczynnie generując się w szczelinach powstałych między tym, co wybraliśmy, a tym, co wybrało nas. Na wystawie te niewidzialne narracje można zobaczyć, dotknąć i podać w wątpliwość.

Tytuł wystawy funkcjonuje na wielu płaszczyznach jednocześnie. W programowaniu *if/then* tworzy podstawową konstrukcję warunkową — impuls kodu — pobudzającą maszynę do myślenia. Ale to także struktura prorocstw, baśni, lęków i obsesji. *Jeśli otworzysz te drzwi... Gdybym tylko... Jeśli to potrwa dłużej...* Każda decyzja człowieka zaklina się między warunkiem a konsekwencją.

Język polski strukturę *jeśli/to* dodatkowo obciąża piętnem stuleci historii pisanych w trybie przypuszczającym, klątwą roztaczanych wizji pełnych *mogło być i powinno było być*. Kultura *gdybania* i nastrój przypuszczeń tworzące idealne środowisko do rozwoju gramatyki spekulacji, alternatywnych wersji historii i podświadomych konfabulacji tkwią w polszczyźnie zakorzenione głęboko w postaci obsesyjnie powtarzanego pytania: *co by było, gdyby...?*, i w mglistych zaprzeczeniach: *gdyby nie to..., jakby było inaczej...* Struktura gramatyczna zaczyna przypominać rodzaj kulturowej pamięci — działa jak mięśnie zapamiętujące powtarzalne sekwencje ruchów. Składnia natomiast kształtuje sposób myślenia oparty na zbiorze wielu możliwych scenariuszy zamiast pojedynczych prawd.

Wystawa ani nie proponuje gotowych rozwiązań, ani nie oferuje ucieczki poza tryb przypuszczający. Jest przestrzenią do świadomej, krytycznej, ale też zabawowej

eksploracji i weryfikacji warunkowości. Do testowania granic systemów, w których funkcjonujemy, do znajdowania błędów — pęknięć, z których przedostaje się nieznane. I do swobodnej praktyki sposobów na przetwarzanie i bycie przetwarzanym.

Wernisaż

03/10/2025 (piątek), 19:00. Wstęp wolny

Artystki i artyści

2Girls1Comp, Andrei Chodera-Isakau, Anna Bidzilia, Cassie McQuater, Dorijan Šiško, Filip Kostic, Jan Możdżyński, Janne Schimmel, Joshua Citarella, Kévin Bray, Léa Porré, Levi van Gelder, Lucie Gottlieb, Maciej Krygier, Sara Bezovšek, Sebulec, Sonia Górecka, Theo Triantafyllidis, Tomas Sjögren, Wendi Yan, Wojtek Didkowski, Yi Xie, Yuliia Frolova

Kuratorki

Sara Szostak i Marta Grytczuk

Projekt narracji

Stanisław Świąciecki

Więcej informacji

<https://u-jazdowski.pl/program/wystawy/jesli-to>

Sfinansowano ze środków

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Patroni medialni:

TVP Kultura, TOK FM, KMAG, AKTIVIST, Notes Na 6 Tygodni

Materiały dla mediów

<https://u-jazdowski.pl/press-room/komunikaty-prasowe/wystawy/jesli-to>

Kontakt dla mediów

Agnieszka Niedzielak-Kowalska
Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski
+48 510 160 640
a.niedzielak-kowalska@u-jazdowski.pl